

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
доц. Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова/ за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу "28" серпня 2024 року, протокол №19

Розробники програми:

Парфіненко Анатолій Юрійович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Панова Ірина Олексіївна – кандидат економічних наук, доцентка, доцентка кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
Протокол від 27 серпня 2024 року № 20

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

(підпис)

доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО

Програму погоджено з гаранткою освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини та регіональні студії»

Гарантка освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від 28 серпня 2024 року, № 16

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

доц. Олена МИКОЛЕНКО

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. директора навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
доц. Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

“ ”

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова/ за вибором)

Інститут Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

17 вересня 2024 року, протокол №2

Розробники програми:

Парфіненко Анатолій Юрійович – кандидат історичних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Панова Ірина Олексіївна – кандидат економічних наук, доцентка, доцентка кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

Протокол від 3 вересня 2024 року, № 1

В. о. завідувача кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу
доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО

(підпис)

Програму погоджено з гаранткою освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Гарантка освітньої освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

доц. Ганна ПАНАСЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від 17 вересня 2024 року, № 1

Голова науково-методичної комісії навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

доц. Ганна ПАНАСЕНКО

(підпис)

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» складена відповідно до освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини та регіональні студії»

підготовки бакалавра

за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** вивчення дисципліни є здобуття поглиблених знань щодо глобальних тенденцій та чинників розвитку міжнародних відносин, аналітичних характеристик розвитку країн та регіонів, закономірностей формування регіональних підсистем міжнародних відносин та регіональної взаємодії.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» є формування наступних компетентностей:

- формування загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК17. Здатність працювати як автономно, так і у команді.

формування наступних спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій;

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях;

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені;

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем;

СК16. Здатність аналізувати внутрішні та зовнішні чинники розвитку регіональних спільнот (геополітичних, географічних, економічних, цивілізаційних та інших, регіональні угруповання, країни та регіони як суб'єкти міжнародних відносин та глобальної конкуренції);

СК17. Здатність здійснювати компаративний аналіз певного регіону (групи країн), враховуючи історичний, культурний, економічний, політичний розвиток.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
1-й	
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин;

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці;

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень;

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій;

РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи міжнародних відносин та регіональних студій

Тема 1. Особливості освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

- 1.1. Роль регіональних студій в підготовці міжнародника
- 1.2. Міжнародні регіональні студії (країно/регіонознавство) в системі політичних та суміжних наук
- 1.3. Об'єкт та предмет міжнародно-політичного регіонознавства

Тема 2. Основні поняття та тенденції розвитку міжнародних відносин

- 2.1. Міжнародні відносини та світова політика
- 2.2. Суб'єкти та види міжнародних відносин
- 2.3. Основні тенденції розвитку міжнародних відносин
- 2.4. Зовнішня політика держави в системі міжнародних відносин.
Геополітика
- 2.5. Основні напрямки вивчення міжнародних відносин

Тема 3. Глобалізація як основна тенденція світового політичного процесу

- 3.1. Етимологія та зміст терміну глобалізація
- 3.2. Світова економіка і світова політика в умовах глобалізації
- 3.3. Регіоналізація як феномен розвитку глобального світу

Тема 4. Глобальні проблеми сучасності

- 4.1. Причини виникнення глобальних проблем
- 4.2. Класифікація глобальних проблем та їх взаємозв'язок
- 4.3. Сутність та прояв глобальних проблем у регіонах та країнах світу

Тема 5. Безпека у глобальному світі

- 5.1. Концепція безпеки у глобальному світі
- 5.2. Міжнародна та регіональна безпека
- 5.3. Конфлікти в контексті глобального розвитку

Тема 6. Політика і право у міжнародних відносинах

- 6.1. Мораль, право і політика як регулятори міжнародних відносин
- 6.2. Міжнародне право як соціальний інститут
- 6.3. Норми та принципи міжнародного права
- 6.4. Міжнародне право у сучасному світі

Тема 7. Типи міжнародних організацій і форми їх діяльності у світовій політиці

7.1 Класифікація міжнародних організацій

7.2. Цілі, функції та основні напрями діяльності міжнародних організацій

Розділ 2. Глобальні просторові структури як суб'єкти міжнародних відносин

Тема 8. Політична карата світу та особливості класифікації сучасних країн

5.1. Основні етапи формування політичної карти світу

5.2. Різноманіття країн сучасного світу та їхня класифікація

5.3. Форми державного правління, устрою та політичні режими країн світу

Тема 9. Просторово-регіональна структура світу

9.1. Критерії регіоналізації світу

9.2. Основні підходи до виокремлення регіонів світу в міжнародній практиці та науковій літературі

Тема 10. Типологія країн світу

7.1. Сутність типології й основні підходи до типологізації країн

7.2. Основні типології країн у сучасній науковій літературі

Тема 11. Міжнародні індекси і рейтинги країн у міжнародно-політичних дослідженнях

8.1. Роль міжнародних індексів у типологізації країн

8.2. Класифікація міжнародних індексів

8.3. Аналіз основних соціально-економічних та політичних індексів

Тема 12. Цивілізації як глобальні суб'єкти міжнародних відносин

9.1. Поняття культура і цивілізація

9.2. Теоретичні проблеми цивілізаційного підходу

9.3. Цивілізаційні аспекти економічного розвитку

Тема 13. Характеристика сучасних світових цивілізацій

10.1. Китайсько-конфуціанська цивілізація (сіоністська)

10.2. Японська цивілізація

10.3. Індуїстська цивілізація

10.4. Ісламська цивілізація

10.5. Африканська цивілізація

10.6. Західна цивілізація

10.7. Православна цивілізація

Тема 14. Геоекономічна структура світу

11.1. Походження і еволюція світового господарства

11.2. Європоцентризм світового господарства

11.3. Світосистемна теорія світового господарства

Тема 15. Міжнародні інтеграційні процеси та глобальні інтеграційні угруповання

12.1 . Суть і головні передумови міжнародної економічної інтеграції

12.2. Етапи розвитку інтеграційних процесів та їх особливості

12.3. Сучасні інтеграційні угруповання країн

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п	інд	ср		л	п	інд	ср
Розділ 1. Теоретичні основи міжнародних відносин та регіональних студій										
Тема 1. Особливості освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»	8	2	2		4					
Тема 2. Основні поняття та тенденції розвитку міжнародних відносин	8	4	2		2					
Тема 3. Глобалізація та регіоналізація	8	2	2		4					
Тема 4. Глобальні проблеми сучасності	8	2	2		4					
Тема 5. Безпека у глобальному світі	8	2	2		4					
Тема 6. Політика і право у міжнародних відносинах	8	2	2		4					
Тема 7. Типи міжнародних організацій і форми їх діяльності у світовій політиці	8	2	2		4					
Разом за розділом 1	56	16	14		26					
Розділ 2. Глобальні просторові структури як суб'єкти міжнародних відносин										
Тема 8. Політична карата світу та особливості класифікації сучасних країн	8	2	2		4					
Тема 9. Просторово-регіональна структура світу	8	2	2		4					
Тема 10. Типологія країн світу	8	2	2		4					
Тема 11. Міжнародні індекси і рейтинги країн у міжнародно-політичних дослідженнях	8	2	4		2					
Тема 12. Цивілізації як глобальні суб'єкти міжнародних відносин	8	2	2		4					
Тема 13. Характеристика сучасних світових цивілізацій	8	2	2		4					
Тема 14. Геоекономічна структура	8	2	2		4					

світу									
Тема 15. Міжнародні інтеграційні процеси та глобальні інтеграційні угруповання	8	2	2		4				
Разом за розділом 2	64	16	18		30				
Усього годин	120	32	32		56				

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Теоретичні основи міжнародних відносин 1. Міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки: класичний напрям, політичний ідеалізм, марксизм 2. Сучасні теорії міжнародних відносин: політичний реалізм, неореалізм та неолібералізм, модернізм, транснаціоналізм, неомарксизм	2
2.	Тема 2. Основні поняття та тенденції розвитку міжнародних відносин 1. Вестфальська система міжнародних відносин 2. Віденська система міжнародних відносин 3. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин 4. Ялтинсько-Потсдамський світоустрій	2
3.	Тема 3. Глобалізація як основна тенденція світового політичного процесу 1. Підходи до визначення поняття «глобалізація» 2. Соціальні, культурні, економічні та політичні виміри глобалізації 3. Регіоналізація в міжнародних відносинах	2
4.	Тема 4. Глобальні проблеми сучасності Глобальні політичні проблеми - Джерела загострення глобальних проблем. Динаміка і аналіз глобальних проблем Угруповання глобальних проблем: проблеми між групами держав («Схід-Захід», багаті і бідні країни і ін.); проблеми, які породжені взаємодією суспільства і природи (забезпеченість енергією, паливом, сировинними ресурсами, прісною водою і т.д.); проблеми, пов'язані з системою «індивід-суспільство» (проблеми охорони здоров'я, освіти, демографії і т.д.)	2
5.	Тема 5. Безпека у глобальному світі 1. Закон України про національну безпеку 2. Стратегія національної безпеки України - Пріоритети національних інтересів України та забезпечення національної безпеки, цілі та основні напрями державної політики у сфері національної безпеки - Поточні та прогнозовані загрози національній безпеці та національним інтересам України з урахуванням зовнішньополітичних та внутрішніх умов - Основні напрями зовнішньополітичної та внутрішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки - Напрями та завдання реформування й розвитку сектору безпеки і	2

	<p>оборони</p> <p>3. Рада національної безпеки та оборони, основи її управління</p> <ul style="list-style-type: none"> - Завдання та склад РНБО - Функції та компетенція РНБО - Організаційно-правові основи управління в сфері національної безпеки України <p>4. Оцінка зовнішніх загроз національній безпеці України в Білій книзі України 2021 р.</p>	
6.	<p>Тема 6. Політика і право у міжнародних відносинах</p> <p>1. Поняття і сутність міжнародного права</p> <p>2. Джерела міжнародного права:</p> <ul style="list-style-type: none"> - міжнародно-правовий акт; - міжнародні конвенції; - міжнародні звичаї; - загальні принципи права; - судові прецеденти; - правові доктрини; - міжнародна ввічливість, - національне законодавство, - односторонній акт, - декларація. <p>3. Основні принципи міжнародного права:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Принцип суверенної рівності держав - Принцип невтручання у внутрішні справи - Принцип рівноправ'я та самовизначення народів - Принцип незастосування сили або погрози силою - Принцип мирного вирішення міжнародних спорів - Принцип непорушності кордонів - Принцип територіальної цілісності - Принцип поваги до прав людини й основних свобод - Принцип співробітництва - Принцип добросовісного виконання зобов'язань за міжнародним правом 	2
7.	<p>Тема 7. Типи міжнародних організацій і форми їх діяльності у світовій політиці</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проаналізуйте поняття «міжнародна організація», «інтеграційне об'єднання» - Виділіть територіальні та функціональні типи міжнародних організацій та охарактеризуйте особливості їх діяльності - Зобразіть на контурній карті світу універсальні та військово-політичні глобальні міжнародні організації країн. Охарактеризуйте інші типи глобальних організацій країн світу <p>Охарактеризуйте чинники утворення, мету діяльності та склад неформальних організацій країн світу (БРИКС, ОСЕР, «Велика сімка», «Велика двадцятка» та ін.).</p>	2
8.	<p>Тема 8. Політична карата світу та особливості класифікації сучасних країн</p> <p>1. Політична карта Європи</p> <p>Основні етапи розвитку політичної карати Європи.</p> <p>2. Політична карта Азії</p>	2

	<p>Формування політичної карти Азії. Розпад колоніальної системи і формування сучасної карти Азії. Типологія політико-географічних конфліктів і проблем. Проблема невизнаних держав. Народи без державності.</p> <p>3. Політична карта Африки</p> <p>Формування політичної карти Африканського континенту. Колоніальний розділ Африки. Останні роки колоніального правління та деколонізація Африки. Територіальні конфлікти в Африці</p> <p>4. Політична карта Латинської Америки</p> <p>Доколумбові цивілізації. Іспано-португальська колонізація. Деколонізація. Сучасні територіальні спори та конфлікти</p> <p>5. Політична карта Північної Америки</p> <p>Початок освоєння та заселення території США. Створення політичних інститутів в колоніях. «Проблема імперії». Нова політична система і територія країни. Регіональні відмінності США. Освоєння території і формування територіальної структури Канади. Регіональні відмінності Канади</p> <p>6. Політична карта Австралії та Океанії</p>	
9.	<p>Тема 9. Просторово-регіональна структура світу</p> <p>1. Поняття «макрорегіон», основні макрорегіону світу</p> <p>2. Поняття геополітичного положення регіону. Основні характеристики геополітичного положення регіону</p> <p>3. Геостратегічні лінії: поняття, функціональне значення</p> <p>4. Поняття «центр» та «периферія» в геополітичному контексті</p> <p>5. Європейський континент: Західна і Східна Європа, етапи історії і проблеми сучасного стану. Єдиний історико-культурний простір Європи. Формування Європейського Союзу.</p> <p>6. Афроазійські макрорегіони</p> <p>Культурно-історична диференціація. Близький Схід, Середній Схід. Арабський регіон. Культура і релігія як інтеграційний чинник в Азії. «Вічне місто» Єрусалим – унікальний регіон релігійної комунікативності. Етнічний регіоналізм. Фізико-географічна регіоналізація Азії. Фізико-географічна регіоналізація Африки. Економічний регіоналізм</p> <p>7. Регіоналізація Північної Америки</p> <p>8. Австралія та Океанія</p>	2
10.	<p>Тема 10. Типологія країн світу</p> <p>Охарактеризуйте основні підходи до типологізації країн світу</p> <p>1. За особливостями історико-географічного розвитку країн (переселенські, постколоніальні, постсоціалістичні, пострадянські та інші)</p> <p>2. Типологія країн світу за концепцією «Трьох світів» («First World», «Second World», «Third World»)</p> <p>3. Типологія країн за рівнем соціально-економічного розвитку: високорозвинені, раїно утворюючими та країни, які розвиваються</p> <p>4. Типологія країн за рівнем розвитку капіталізму</p> <p>5. Типологія країн за тенденціями індустріалізації</p>	2

11-12	<p>Тема 11. Міжнародні індекси і рейтинги країн в сучасних міжнародних відносинах</p> <ul style="list-style-type: none"> - Охарактеризуйте за вибором один з індексів (рейтингів) країн світу. - індекс світової конкурентоздатності Всесвітнього економічного форуму (World Economic Forum); - індекс розвитку людського потенціалу; - індекси політичних та громадянських свобод організації «Freedom House»; - індекс економічної свободи Інституту Катона; - індекс глобалізації журналу «Foreign Policy» та консалтингової групи «A. T. Kearney»; - індекс трансформації Фонду Карла Бертельсманна (компоненти – статутний індекс та індекс управління); - проект під керівництвом А. Ю. Мельвіля (індекс державності); - індекс внутрішніх та зовнішніх загроз; - індекс потенціалу міжнародного впливу; - індекс якості життя; - індекс основ демократії; - індекс сприйняття корупції та барометр корупції неурядової організації «Transparency International»; - індекс екологічної стійкості; - індекс свободи преси; - індекс брендів країн; - індекс щастя; - індекс розвитку електронного уряду; - індекс суспільства знань. - Проаналізуйте методику розрахунку одного з наступних індексів (рейтингу) використовуючи аналітичні матеріали або офіційний електронний ресурс організації, яка розробляє індекс (рейтинг): - Індекс глобальної конкурентоспроможності; - Рейтинг конкурентоспроможності країн світу; - Індекс розвитку людського потенціалу; - Індекс легкості ведення бізнесу; - Індекс економічної свободи; - Індекс сприяння торгівлі; - Індекс конкурентоспроможності країн у сфері подорожей і туризму; - Індекс мережевої готовності; - Аналіз стійкості економічного розвитку (SEDA). 	4
13.	<p>Тема 12. Цивілізації як глобальні суб'єкти міжнародних відносин</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цивілізація як категорія глобального політичного аналізу 2. Цивілізаційні аспекти економічного розвитку 	2
14.	<p>Тема 13. Характеристика сучасних світових цивілізацій</p> <p>Порівняльний аналіз світових цивілізацій</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конфуціансько-буддійська цивілізація 2. Ісламська цивілізація 3. Індостансько-буддійська цивілізація 4. Західна цивілізація 	2

	5. Цивілізаційна динаміка України 6. Православна цивілізація	
15.	Тема 14. Геоекономічна структура світу 1. Етапи становлення та розвитку світового господарства 2. Європоцентризм світового господарства 3. Трьохярусна просторова структура світового господарства	2
16.	Тема 15. Міжнародні інтеграційні процеси та глобальні інтеграційні угруповання 1. Основні риси та рівні міжнародної регіональної інтеграції 2. Виникнення і становлення європейської інтеграції 3. Регіонально-інтеграційні угруповання в Європі - Європейський Союз(ЄС) - Співдружність Незалежних Держав (СНД) - Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС) - Організація за демократію й економічний розвиток (ГУАМ). 4. Регіональні інтеграційні угруповання в Азії, Північній та Південній Америці, Африці - Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС) - Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) - Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА) - Південний спільний ринок (МЕРКОСУР) Економічне співробітництво держав Західної Африки (ЕКОВАС)	2
	Разом	32

5. Самостійна робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Особливості освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії» - Вивчення літератури, підготовка есе на тему: «Ваш погляд на місце фахівців з міжнародних відносин та регіональних студій в сучасному світі» - Особливості підготовки фахівців з міжнародних відносин та регіональних студій в провідних країнах світу	4
2.	Тема 2. Основні поняття та тенденції розвитку міжнародних відносин - Складання глосарію з основних термінів міжнародних відносин та регіональних студій	2
3.	Тема 3. Глобалізація та регіоналізація - Протиріччя глобалізації: глобалізм та антиглобалізм - Вивчення літератури, підготовка есе на тему «Західні концепції глобалізації кінця ХХ – початку ХХІ ст.» За працями: Б. Баді, У. Бек, Е. Гідденс, Р. Гілпін, П. Гірст, Дж. Грей, М. Кастельс, Р. Кеохейн, Р. Кілі, Т. Лоуї, Дж. Най, М. Олброу, К. Омае, В. Рейніке, Дж. Розенау, Г. Томпсон, Т. Фрідман та ін.	4
4.	Тема 4. Глобальні проблеми сучасності	4

	<ul style="list-style-type: none"> - Глобальні проблеми сучасності та цілі сталого розвитку - Стратегія сталого розвитку України до 2030 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/user/Downloads/UNDP_Strategy_v06-optimized%20(2).pdf 	
5	<p>Тема 5. Безпека у глобальному світі</p> <ul style="list-style-type: none"> - Особливості тероризму в умовах глобалізації - Гібридна війна як форма конфлікту й загроза міжнародній безпеці <p>Ознайомлення з виданням Уроки гібридного десятиліття: що треба знати для успішного руху вперед. Київ, 2019. [Електронне джерело] – Режим доступу: http://dea.edu.ua/img/source/</p>	4
6	<p>Тема 6. Політика і право в міжнародних відносинах</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ознайомлення зі Статутом Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс] : від 26 червня 1945 р. – Режим доступу: http://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf - Міжнародно-правова відповідальність держав за порушення норм міжнародного гуманітарного права 	4
7	<p>Тема 7. Типи міжнародних організацій і форми їх діяльності у світовій політиці</p> <ul style="list-style-type: none"> - Охарактеризуйте роль міжнародних організацій для економічного, соціального, культурного, політичного розвитку країн світу - Виділіть найстарші глобальні міжнародні організації - Ознайомтесь із особливостями діяльності та структурою ООН, використовуючи матеріали офіційного сайту організації. – Режим доступу: http://www.un.org/ ; http://www.un.org.ua/ua - Охарактеризуйте роль міжнародних організацій у глобалізаційному розвитку країн світу <p>Виділіть найбільш активні глобальні та регіональні організації</p>	4
8.	<p>Тема 8. Політична карата світу та особливості класифікації сучасних країн</p> <ul style="list-style-type: none"> - Підготовка презентації на тему «Суспільно-політичний профіль країни». <p><i>План і зміст презентації:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія країни – історія її господарського освоєння і формування території. 2. Державний та адміністративно-територіальний устрій країни; розглянути систему органів державної влади. 3. Географічні і кліматичні умови, природні ресурси країни. Розміри території країни, її геополітичне становище, середовище проживання, стан сільськогосподарських угідь, наявність корисних копалин, наявність зон надзвичайних ситуацій (повеней, землетрусів, лісових пожеж, вивержень вулканів і т.п.) – є важливими факторами функціонування регіональних систем. 4. Народонаселення країни, його динаміка (природна і міграція), розселення (дисперсне і групове, урбанізація – усе це виступає районоутворюючими чинниками. Так є густонаселені країни («народ без простору») і малонаселені («простір без народу»). 5. Етнічний склад населення, особливості його культурного і релігійного життя визначають первинні форми місцевого суспільства (системи спорідненості, народні традиції, культури і обряди, релігійні інститути, мовна ситуація). 	4

	<p>6. Економіко-географічне положення країни, що характеризується територіальним розміщенням продуктивних сил, співвідношенням основних галузей господарства, «господарських вузлів» і периферії регіону, наявністю пріоритетних галузей, що визначають спеціалізацію регіону. Важливим показником є розвиток інфраструктури, насамперед її транспортної складової.</p> <p>7. Політичний режим, політичні партії, законодавча і виконавча влада.</p> <p>8. Культура, традиції, цінності, національна ідея.</p>	
9.	<p>Тема 9. Просторово-регіональна структура світу</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ознайомитися із загальними основами регіоналізації світу за навчальним посібником Б. Яценка «Країнознавство: основи теорії» - Історико-географічні регіони світу 	4
10.	<p>Тема 10. Типологія країн світу</p> <ul style="list-style-type: none"> - Виділіть країни за фізико-географічними особливостями: океанічні, материкові, гірські, морські, не мають виходу до моря - Створіть таблицю характеристики традиційних суспільно-географічних типологій країн: за рівнем розвитку суспільства; За особливостями історико-географічного розвитку країн (переселенські, постколоніальні, постсоціалістичні, пострадянські та інші) 	4
11.	<p>Тема 11. Міжнародні індекси і рейтинги країн в сучасних міжнародних відносинах</p> <ul style="list-style-type: none"> - Створіть гістограму окремих груп країн за індексом розвитку людського потенціалу. Проаналізуйте результат групування країн. - Створіть гістограму окремих груп країн за рівнем валового національного доходу на душу населення. - Створіть гістограму окремих груп країн за рейтингом конкурентоспроможності країн світу. Проаналізуйте результат групування країн. - Створіть гістограму окремих груп країн за рейтингом конкурентоспроможності країн у сфері туризму та подорожей. Проаналізуйте результат групування країн. 	2
12.	<p>Тема 12. Цивілізації як глобальні суб'єкти міжнародних відносин</p> <ul style="list-style-type: none"> - Характеристика цивілізаційного підходу О. Шпенглера - Характеристика цивілізаційного підходу А. Тойнбі - Характеристика цивілізаційного підходу С. Гантінгтона 	4
13.	<p>Тема 13. Характеристика сучасних світових цивілізацій</p> <ul style="list-style-type: none"> - Цивілізаційна динаміка України 	4
14.	<p>Тема 14. Гео економічна структура світу</p> <ul style="list-style-type: none"> - Написання есе на тему «Концепція світ-системного аналізу І. Валерстайна» 	4
15.	<p>Тема 15. Міжнародні інтеграційні процеси та глобальні інтеграційні угруповання</p> <ul style="list-style-type: none"> - Специфіка інтеграційних процесів в Азіатсько-Тихоокеанському макрорегіоні: АСЕАН, АТЕС, ШОС, Нарада із взаємодії і заході довіри в Азії, Регіональний форум АСЕАН з питань безпеки, Східно-Азійське співтовариство 	4
	Разом	56

6. Індивідуальне завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

Методи навчання, як впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності викладача та студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань, реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Прийоми навчання (конкретні дії викладача та студентів), спрямовані на реалізацію вимог методів.

Засоби навчання – різноманітне навчальне обладнання, яке використовується у системі пізнавальної діяльності, зокрема, технічні засоби.

7.1. Словесні методи навчання:

- лекція;
- бесіда;
- розповідь;
- пояснення.

7.2. Наочні методи навчання:

- ілюстрація;
- демонстрація.

7.3. Практичні методи навчання:

- метод робіт з письмовими джерелами;
- метод робіт з аудіо/ відеоматеріалами;
- практичні заняття.

8. Методи контролю

В умовах воєнного стану лекції та семінари проводяться виключно в онлайн режимі із застосуванням платформ для відеоконференцій: ZOOM, Skype, Google Meet. 25-30% часу лекції обов'язково резервується для запитань, дискусій, обговорення навчального матеріалу.

Поточний контроль (засвоєння тем розділів) – здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (усні відповіді, доповіді, групова дискусія);

- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки індивідуальних завдань в ході самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування, написання есе);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати ситуаційні, прогностичні та інші задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;
- контроль та оцінювання вмінь та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах;
- контроль та оцінювання виконання індивідуальної семестрової роботи.

Підсумковий контроль 40 балів: 40 тестових запитань.

За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для одержання заліку, становить 50 балів.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння всіх тем дисципліни.

Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 40 хвилин.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем сучасних міжнародних відносин (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем сучасних міжнародних відносин (підготовка наукової статті, тез доповідей та ін., що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота															Разом	Залік	Сума
Розділ 1								Розділ 2							60	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15			

4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			
есе	семінар,	Семінарі	Семінар	Семінар	Доповіді	Доповіді	Доповіді	Доповіді	Семінар	Семінар	доповіді	доповіді	Семінар	Семінар			

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль – 60 балів.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання (есе, презентація, виступ з доповіддю)	Критерії оцінювання
4	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
3,5	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових

	завдань
2-1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

Доповнення виступу:

1 бал – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

0,5 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

1 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

0,5 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (заліку): підготовка доповідей та робота на семінарських заняттях за результатами яких він набрав не менше 30 балів.

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкалою оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендоване методичне забезпечення

Базова література

1. Дорошко М. С. Країни СНД, Європи і Північної Америки: навч. посіб. / М. С. Дорошко. – К.: Ніка Центр, 2009. – 312 с.
2. Зінчук Т. О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. О. Зінчук, О. Д. Ковальчук, Н. М. Куцмус. – Київ : Центр учб. л-ри, 2017. – 512 с.
3. Іванець Т. М. Соціологія міжнародних відносин : навч. посіб. — Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. — 232 с.
4. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин / Камінський А. - Львів, 1995. – 144 с.

5. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. – Чернівці: Книги ХХІ століття, 2019. – 272с.
6. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні відносини ХХ століття : навч. посіб. 5-те вид., розшир. і допов. Київ : Друк. двір Олега Федорова, 2019. – 386 с.
7. Кравченко Н.Б. Теорія міжнародних відносин.- К.:НУБіП України, 2019. – 210 с.
8. Конспект лекцій з дисципліни «Теорія міжнародних відносин» / Укл. Чістякова І. М., Кубко В. П., Кудлай І. В., Кривдіна І. Б. Одеса: ДУ ОП, 2021. 223 с.
9. Країнознавство : підруч. / В. П. Крижанівський, М. С. Дорошко, В. І. Головченко та ін. – [2-ге вид., переробл. и доповн.]. – К.: 2012. – 410 с.
10. Лісовський, П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : навч. посібник / П. М. Лісовський. – Київ : Кондор, 2017. – 156 с.
11. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю. Історія міжнародних відносин та дипломатії (довестфальська доба): навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2024. – 700 с.
12. Маддісон В. В. Політологія міжнародних відносин / Маддісон В. В., Шахов В. А. - К., 1997. – 298 с.
13. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: Підручн. / Мальський М. З., Мацях М. М. – 2-ге вид., доп. та випр. – К.:Кобза, 2003. – 318 с.
14. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років : навч. посіб. / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. – Київ : Ліра-К, 2015. – 366 с.
15. Міжнародні відносини та політика держав в умовах глобальних трансформацій: аналіз сучасної політичної думки / Заг.ред. Ігор Миколайович Коваль, Ольга Іллівна Брусилівська. – Одеса : Видавництво Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, 2016 . – 408 с.
16. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів / За ред. С.М. Шкарлет, Микола Петрович Бутко . – Київ : ЦУЛ, 2016 . – 527 с.
17. Теорія міжнародних відносин : підручник / [М. П. Требін, Л. М. Герасіна, О. Ю. Панфілов та ін.] ; за ред. М. П. Требіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2022. – 472 с.
18. Турчин Я. Б. Історія міжнародних відносин (1914-2015) : навч. посібник / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Л. С. Матлай. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 140 с.
19. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т/ Л.В. Губерський. – К. –2004.–760 с.
20. Anderson P. The Invention of the Region 1945-1990 //EUI Working Papers EUI №94/2. Florence, 1991. – 355 p.
21. Brown Ch., Ainley K. Understanding Internanal Relations. – 3. Ed. – Palgrave Macmillan, 2005 – 294 p.

22. Burchill S., Linklater A., Devetak R., Donnelly J., Paterson M., Reus-Smit Ch., True J. *Theories of International Relations*. – 3. Ed. – Palgrave Macmillan 2005 – 310 p.
23. Buzan, B., Weaver, O. *Regions and Powers: The Structure of International Security*. / B.Buzan. - Cambridge: Cambridge University Press, 2003. – 340 p.
24. *Global Regionalization: Core Peripheral Trends*. / Ed.by H. S. Geyer. - Edward Elgar Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA, 2006. – 298 p.
25. Joyce P. Kaufman. *Introduction to International Relations. Theory and Practice, Third Edition*. Rowman & Littlefield Publishers, 2022. – 352 p.
26. Katzenstein, P.J. *A World of Regions: Asia and Europe in the American Imperium* / P.J. Katzenstein. – Cornell University Press, 2005. – 314 p.
27. Langenhove, L. van *Building Regions: The Regionalization of the World Order*. / L.van Langenhove. - Ashgate Publishing, 2011. – 256 p.
28. Paul, T.V. *Regional Transformation in international relations*. / *International relations theory and Regional Transformation*. / Ed. by T.V.Paul. - Cambridge University Press, 2012. – 212 p.
29. Schulz, M., Söderbaum, F. and Öjendal, J. *Regionalization in a globalizing world: a comparative perspective on forms, actors, and processes* / M.Schulz, F. Söderbaum. and J. Öjendal. – Zed Books Limited, New York, 2001. – 310 p.

Допоміжна література

1. Арон Р. *Мир і війна між націями* / Р. Арон. – К.: Юніверс, 2000. – 458 с.
2. Бебик В. М., Шергін С. О., Дегтерьова Л. О. *Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика*. – К.: Ун-т – Україна, 2006. – 208 с.
3. Бжезінський З. *Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи*: Пер. з англ. – Л.: Лілея-НВ, 2000. – 236с.
4. Гантінгтон С. *Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку*. – Львів: Кальварія, 2006. – 474 с.
5. *Енциклопедія політичної думки*: пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2000. – 472 с.
6. *Політологічний енциклопедичний словник* / Упорядник В.П. Горбатенко; за ред. Ю.С. Шемшученка, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. — [2-е вид., доп. і перероб.]. — К.: Генеза, 2004. – 436 с.
7. *Світова гібридна війна: український фронт : монографія* / за заг. ред. В.П. Горбуліна. – К. : НІСД, 2017. – 496 с.
8. Тойнбі А. Д. *Дослідження історії*. – К.: Основи, 1995. – Т. 1. – 616 с.; Т. 2. – 408 с.
9. Фукуяма Ф. (2023, 13 березня). *Путінська війна проти ліберального порядку* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://localhistory.org.ua/texts/statti/putinska-viina-proti-liberalnogo-poriadku-frensis-fukuiaama/>
10. Bruce Cumings. *Boundary Displacement: Area Studies and International Studies During and After the Cold War* [Electronic resource] / Cumings B. // *Bulletin of*

- Concerned Asian Scholars. Vol. 29, No. 1: January–March 1997. – pp. 8-12. – Way of access : /<http://criticalasianstudies.org/assets/files/bcas/v29n01.pdf>.
11. Castells M. The Rise of the Network Society. Information Age, vol. 1; 2nd Edition with a New Preface edition. Wiley-Blackwell, 2009. – кількість сторінок
 12. Holbig, Heike (2015) : The plasticity of regions: A social sciences-cultural studies dialogue on Asia-related area studies [Electronic resource] / Heike H. // GIGA Working Papers, No. 267. – Way of access: <http://hdl.handle.net/10419/107632>.
 13. Ikenberry, G. John. (2020) A World Safe for Democracy: Liberal *Internationalism and the Crisis of Global Order*, New Haven, Yale University Press, 432 p.
 14. Judith Goldstein. The new world of area studies [Electronic resource] / Goldstein J. – Way of access : <http://news.stanford.edu/news/multi/interaction/0507/area.html>.
 15. Keohane R., Nye J. Transnational Relations and World Politics. – Cambridge (Mass.): Harvard University Press, 1972. – 460 p.
 16. Kotoulas, I. E., Pustai, W. (2022) Geopolitics of the War in Ukraine. Foreign Affairs Institute, Report 4, June, available at: <https://www.aies.at/download/2022/Geopolitics-of-the-War-in-Ukraine-FINAL.pdf>.
 17. Ludden David. Area Studies in the Age of Globalization [Electronic resource] / Ludden D. – Way of access : http://www.frontiersjournal.com/issues/vol6/vol6-01_Ludden.pdf.
 18. Parfinenko, A. (2023). Russian Revisionism as a Challenge to the International Order. *Actual Problems of International Relations*, 154(1), 18–33.
 19. Stephen E. Hanson. In defense of regional studies in a globalized world [Electronic resource] / Stephen H. – Way of access : <http://www.aseees.org/news-events/aseees-blog-feed/defense-regional-studies-globalized-world>.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Міністерство закордонних справ України. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua>
2. ADASTRA – незалежний український аналітичний центр. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://adastra.org.ua/>
3. Рада зовнішньої політики «Українська призма». Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prismua.org/>
4. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/>
5. Arab League Online. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arableagueonline.org/>.

6. Asia-Pacific Economic Cooperation. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.apec.org/>.
7. Association of Southeast Asian Nations. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://asean.org/>.
8. Caribbean Community Secretariat. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.caricom.org/>.
9. Carnegie Endowment for International Peace (United States). Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://carnegieendowment.org/>.
10. CIA World Factbook. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>.
11. European Commission. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/commission/index_en.
12. MERCOSUR. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mercosur.int/>.
13. North American Free Trade Agreement. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nafta-sec-alena.org/>.
14. North Atlantic Treaty Organization. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nato.int/>.
15. Organization for Security and Co-operation in Europe. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.osce.org/>.
16. Organization of the Black Sea Economic Cooperation. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bsec-organization.org/Pages/homepage.aspx>.
17. UNESCO. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://en.unesco.org/>.
18. United Nations Commission on Trade and Development. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unctad.org/en/Pages/statistics.aspx>.
19. UNITED NATIONS. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/en/index.html>.
20. Wilson Center, FKA Woodrow Wilson International Center for Scholars (United States). Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wilsoncenter.org/>.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік в тестовій формі дистанційно на

платформі Moodle в дистанційному курсі «Вступ до спеціальності», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3713>.